

SILLABU TAL-ILSIEN MALTI - FORM 4 2009-2010

KOTBA

GRAMMATIKA MALTIJA ta' Bro. Henry.
JA ĠIRIENI (IDJOMI / QWIEL) TA' TARĊISJU ŻARB
QAWSALLA – ANTOLOGIJA LETTERARJA –AWTURI VARJI

SKOP:

Dan is-sillabu jgħin biex l-istudent jifharreġ fil-lingwa u fil-letteratura bħala parti mis-sillabu tač-ĊES (MALTI) għas-snin 2008/2009.

TAGHRIF DWAR IS-SILLABU L-ĠDID TAL-MALTI (ĊES) GĦAS-SENA 2009.

Insibu fost oħrajn:

L-ORAL: L-istudent jingħata informazzjoni dwar l-iżvilupp tal-**LINGWA** mill-aspett storiku u dak ta' zmienna jġifieri dwar *l-element semitiku, l-element rumanz u l-element Inġliż u wkoll dwar l-effett tal-bilingwiżmu, speċjalment dak Malti u Inġliż*; kif ukoll informazzjoni dwar il-**KULTURA** mill-aspett *folkloristiku* jġifieri dwar *l-għana, il-logħob ta' l-imgħoddi, ix-xogħol u s-snajja' tal-imgħoddi, ir-riti tal-passaġġ (mit-twelid sal-mewt), il-festi tradizzjonali u Maltin li taw sehemhom fil-kultura bħal Dun Karm fil-poeżija; Frances Ebejer fid-dramm; Ġuże Aquilina fil-lingwa u oħrajn*. Jingħata wkoll tagħrif dwar x'qed jiġri fil-kultura mill-aspett ta' *zmienna*. Għal dan il-għan jingħata proġett matul din is-sena, biex minn tagħrif li jsib l-istudent jitgħallem jitellem dwar iż-żewġ aspetti (*lingwa/kultura*) rispettivament fl-oral. Dan il-proġett iservi wkoll għas-sena ta' wara.

LINGWA/LETTERATURA

L-istudent jingħata informazzjoni dwar it-tqassim tal-ewwel karta (LINGWA) u t-tieni karta (LETTERATURA). Biex jintleħqu ž-żewġ karti jingħataw noti u xogħlijiet grammatikali u letterarji.

IL-GRAMMATIKA.

Jingħata xogħol grammatikali kemm bħala revizzjoni u kif ukoll oħrajn ġodda. Hawnhekk jingħataw noti u eżerċizzji dwar: *il-verb ewlieni u mnissel, il-forom tal-verbi, il-partiċipju attiv u passiv, verbi fl-imperfett u l-perfett, in-negattiv, il-plural sħiħ u miksuri, in-nom verbali, mimmat u diminuttiv, l-aġġettiv – komparattiv u superlattiv u superlattiv assolut, l-istat kostrutt u mamma u għerq*. Hawnha mix-xogħol jingħata mill-għalliem u oħrajn mill-**GRAMMATIKA MALTIJA ta' Bro. Henry**.

Minħabba li fis-sillabu nsibu **L-IDJOMI** u **L-QWIEL** ser jinħadmu ž-żewġ kotba **JA ĠIRIENI** ta' Tarċisju Żarb. Bħala Idjomi nistudjaw: *Il-Kuluri p.7; Iż-Żmien u l-Ħin p.13; Persuni u Familjari p.21; Alla u r-Reliġjon p.27; L-Animali p.35 u L-Elementi p.53*. Bħala Qwiel nistudjaw: *Alla p.9, Tama u Sabar p.17; L-Għaġġla u n-Nuqqas ta' Hsieb p.25; Xiri u Negożju p.33; Għerf Prattiku u Is-Saħħa p.65*. Dawn iridu jinħadmu sa l-ewwel term, minħabba li xi wħud minnhom diġa` jkun saru fi snin ta' qabel.

Matul is-sena jingħataw ukoll, *komponimenti, ittri (kemm formali u kif ukoll informali), taħriġ il-fehem, rapporti, traduzzjonijiet u oħrajn.*

IL-LETTERATURA.

Jingħataw noti dwar il-**METRIKA** biex l-istudent jifhem l-għodda meħtieġa li jrid ikun jaf juża fl-analiżi tal-poeżiji u tal-proża. Dan ifisser li ser jitgħallem dwar xi jfissru *aċċenti ritmiċi, vers wati u tronk, liċenzja poetika, figuri tat-taħdit, vers liberu u poeżija tradizzjonali, kwartini, terzini, distiku, ottava, elegġija, sunett, ballata, anafora, epizewski, eliżjoni, rima, awtobijografija, antoloġija, bijografija u oħrajn.*

Tiġi spjegata x'inhi **antoloġija** b'referenza għal **QAWSALLA**. Mill-ħames taqsimiet li fiha din l-antoloġija, jiġu studjati 5 temi matul sentejn li huma:

IL-PROTESTA; IR-RISPETT FIL-FAMILJA; TIFKIRIET; ĠRAJJA U IDENTITA U KARATTRI.

B'KOLLOX INSIBU 39 XOGĦOL LETTERARJU.

L-EWWEL TEMA: IL-PROTESTA

Malta Ġenna Ta' L-Art ta' Ġ.E.Mercer p.6.
Jum Ir-Rebħ ta' Rużar Briffa p.14.
Tradiment ta' Victor Fenech p.98.
San Niklaw ta' Joe Friggieri p.112.
Ir-Raba' ta' Samwel ta' Frans Sammut p.113.
Ħitan Tas-Sejjieħ ta' Marjanu Vella p.116.
Iż-Żabra ta' Victor Fenech p.120.
Ir-Ribelli ta' J.J.Camilleri p.136.

IT-TIENI TEMA: IL-FAMILJA

Il-Bejjieġħ tal-Gazzetti ta' Ġorġ Borġ p.139.
Ir-Raġel Tal-Klieb ta' Oliver Friggieri p. 146.
Lullaby lil Yevgeny ta' Mario Azzopardi p.169.
Missier U Iben ta' Francis Ebejer p.185.
Mur Orqod Binti ta' Oliver Friggieri p.196.
Demgħat Tas-Silġ ta' Mario Azzopardi p.199.
Sentiment ta' Philip Sciberras p.213.

IT-TIELET TEMA: TIFKIRIET

Żjara Lil Ġesu` ta' Dun Karm p.27.
L-Għajn Fil-Misraħ ta' Joe Friggieri p.98.
Il-Vapur Ta' L-Art ta' Kilin p.99.
Ma' L-Ewwel Qtar ta' Raymond Mahoney p.107.
Tifkiri Ta' Tfuliti ta' Karmenu Vassallo p.151.
L-Ewwel Darba Li Ltqajt Magħha ta' Trevor Żahra p.180.
Niftakar ta' Anton Buttigieg p.216.
Darba Waħda għad-Dawl tal-Lampa ta' Tarcisju Żarb p.250.

IR-RABA' TEMA: ĠRAJJA U IDENTITÀ

F'Haġar Qim ta' Ġorġ Pisani p.1.
Il-Fidwa Tal-Gzejjer ta' Ġuże` Galea p.2.
Taħt In-Nar ta' Ġuże` Chetcuti p.11.
Jum Ir-Rebħ ta' Rużar Briffa p.14.
Il-Għanja Tar-Rebħa ta' Dun Karm Psaila p.17.
Rewwixta ta' Oliver Friggieri p.19.
Il-Mandraġġ ta' Ġuże` Orlando p. 120.
Il-Malti - L-ilsien Nazzjonali Tagħna ta' Manwel Mifsud p.262.

IL-FAMES TEMA: KARATTRI

Qasba ta' Mario Azzopardi p.36.
Mananni ta' Ġorġ Pisani p.106.
Il-Ġlieda ta' Wistin Born p.170.
Laqgħa Ma' Poeta ta' Frans Sammut p.190.
Mill-Gdid Poeta ta' Rużar Briffa p.195.
Mass Meeting ta' Lino Spiteri p.203.
Dak it-Taraġ! ta' Charles Flores p.218.
Jien Siġra Kbira ta' Ġorġ Borġ p.223.

Għal din is-sena jinħadmu tliet temi jġifieri **Il-Protesta; Ir-Rispett fil-Familja** u **Tifkiriet**. Jigu spjegati l-poeżiji u l-proża marbuta mat-temi msemmija. Jingħataw *Referenzi Għall-Kuntest* marbuta magħhom. Wara jitharrġu wkoll kif isir *komponiment letterarju*. Hawn jigi spjegat ukoll li komponiment letterarju ta' Karta 2A huwa ta' madwar 400 kelma u dak ta' karta 2B huwa ta' madwar 200 kelma. L-istudenti kollha ngħataw noti mill-għalliem tal-Malti dwar dawn it-temi u kif ukoll mistoqsijiet ta' referenzi għall-kuntest. Jingħataw ukoll mudelli ta' kif isiru komponimenti letterarji għal kull tema. Dawn jgħinu lill-istudent biex jifhem aktar kif isir ix-xogħol fil-letteratura.

MARKI T'ASSESSJAR

Meta	Kriterju	Marki
Test ta' Novembru	Test fil-klassi	50
Assessjar ta' Novembru	Proġett: "L-idea tal-Lingwa"	10
Eżami ta' Nofs is-Sena	L-Eżami	100
Assessjar ta' Nofs is-Sena	Class work	8
	Homework	8
	File	4
Eżami Annwali	Eżami	100
Assessjar tal-Aħħar tas-Sena	Class work	8
	Homework	8
	Noti	4